

12. února 1986

ÚVODEM

Ve vzpomínce na A CO MARTIN ? totiž rodinnou literární korespondenci obnovujeme toto sepsování překladů, výkladů, básnických a jiných pokusů a těšíme se, že budeme stále mít co opisovat a přepisovat. Zvláště bychom chtěli povzbudit Jaromírovu větev rodiny!

S heslem A CO JAROMĚŘ ?

Jaš

VŠECHNY VĚCI NAPOMÁHAJÍ K DOBRĚMU

Diana Maria Craiková

Nemyslím si, že by někdo mohl najít po všech třech královstvích veselější starou pannu než slečnu Miloslavu Ormovou, jinak nazývanou "teta MÝŽŽÁ Milča". Tak jí totiž všeobecně říkali synovci a neteře, a bratrance a sestřenice z prvního, druhého i třetího kolena - a dokonce i ti, kdo se nemohlo pocílit ani kapkou příbuznosti.

Ale tento způsob všeobecného tetičkovství - i pro všechny sousedy - nebyl nijak pro slečnu Milču nepřijatelný! V jejím droboučkém těle se skrývalo velké srdce a to ještě bylo jako z gumy! A nejen v tom smyslu, jako se to říká o ženském srdci, že se "nikdy nezlomí ale vždycky roztáhne."

Srdce slečny Milči bylo z gumy v tom nejlepším smyslu toho slova. Jmenovité v tom smyslu, že se v něm vždy našlo místo pro nové běžence a opuštěnce - ale navíc a to bylo charakteristické pro jeho kvalitu umělo všechny nelaskavosti a křivdy vymazat tak snadno jako odstraní guma z papíru všechny značky a rysy udělané tužkou.

Tetička Milča - a já mám plné právo jí tak říkat, když jsem opravdu její synovec - Bohouš Dvořák - byla žena extrémně malá. Měla pěkné droboučké rysy, maličké ruce a nohy, docela malou postavičku. A vždycky s sebou měla pěkný malý ušitý pytlík (pompadurku), v jehož tajemných záhybech horlivě lovilily děti ze sousedství a málokdy se z něho vynořily na hladinu bez nějaké cenné perly - ať už to byl precílek nebo bombónek.

Její šaty byly vždycky hezké, ovšem trochu staromódní, ale bez výjimky jí vždy padly. Její měkce hnědé vlasy - a skutečně byly vždycky hnědé - ležely hladce učesané pod půvabnou čapkou; její bílý límeček byl vždy jako sníh. Celá tetička Milča svým vzhledem nevypadala nikdy ani trochu obnoščně, unaveně nebo zaprášeně. Vždy byla svěží a nová.

Měla daleko do toho být bohatá - to každý věděl; ale její malý příjem dostačoval právě pro její skromnou existenci. Žila v domečku který byl jako skořápka z vlašského ořechu a měla tu nejmenší ze všech služtiček; skutečně všechno, co se týkalo tetičky Milči, byla zdrobnělina.

Netrávila mnoho času doma, poněvadž byla stále někde na výpomoci - na svatbě, na křtinách a podobně. Abychom řekli docela všechno pro její kredit - tetička se nedovrátila od jediného domu smutku. Uměla plakat s plačícími a dokázala dodat naději tam, kde zavládlo zoufalství. A v její veselé povaze se obrátila každá životní trampota v něco, nad čím nemá cenu naříkat.

Když přišla tetička Milča, tu každý pocítil, že přinesla sluneční záři. Sama byla takovým slunečním paprskem, už její lehounká chůze přinášela potěšení; její veselý smích, i to chřestění klíči v její kapse - drahá dušičko! - bylo muzikální, plné ~~dušičko!~~ hudby. Měla slovo povzbuzení pro všechny a měla nadání vidět slunnou stranu každé věci i každé bytosti.

Nikoho víc nevířali ve dnech plných radosti; a nikdo nebyl víc vyhledáván v protivenstvích; tetička měla velký dar způsobit, že to nejtěžší břemeno se zdálo lehčí; její nikdy nezžehavající heslo bylo: Všechno vede k tomu nejlepšímu.

Všechny své nesnáze jsem jako školák svěřoval soucitnému uchu tetičky Milči; a když jsem vyrstl, stále jsem dodržoval starý zvyk. Přišel jsem k ní jednoho dne, abych jí svěřil svou první skutečnost¹¹ starost. Byla to ztráta při náhlém bankrotu provinční banky, do níž můj nezamožný otec kdysi uložil pro mne těch pár liber.

Smutná novina mě předběhla a já jsem nebyl překvapen, když jsem uviděl radostný obličej tetičky Milči skutečně zarmoucený při setkání se mnou.

"Můj drahý hochu, je mi to kvůli tobě velice líto!"

"Je to to největší neštěstí, které se mi mohlo stát," hořekoval jsem. "Nejraději bych toho ničemného Sharpse..."

"Nepřej mu nič horšího než musí unést ten chudák se svou velkou rodinou," řekla tetička Milča velmi jemně.

"Ale vy nevíte, co všechno jsem ztratil, totiž že Vilma..." a tu jsem se zarazil a vypadal, o tom nepochybuji, velice uboze a nejspíš velice pošetile.

"Chceš tím říci, Bohouši, že místo toho, abys měl trochu štěstí když se rozbíháš do světa, že vůbec máš stěží něco a že slečna Vilma Popelková nebude už považovat své zasnoubení za platné. Aspoň já to očekávám."

"Ach, tetičko Milčo, ona není tak průměrná. Ale chtěli jsme se vzít během dvou let. Já jsem mohl dostat podíl v Motilejkově podniku a byli bychom tak šťastní! To všechno je teď pryč! Jají otec říká, že musíme čekat a že Vilma by měla být považována za nezadanou. Život už pro mne nic neznamená! Půjdu do Ameriky - nebo se zastřelím!"

"Kolik je ti, Bohouši?" zeptala se tetička Milča s lehkým úsměvem, který mě spíše mrzel.

"Bude mi dvacet, příští červen," řekl jsem. Mladí lidé vždycky udávají svůj věk v budoucím čase. Lépe to zní.

"A teď je červenec. Tak bych mohla říci, že ti je devatenáct pryč. Drahý hochu, svět musí být pro tebe skutečně hrozný, když jsi z něho unaven tak brzy. Já bych ti radila, abys ještě chvíli počkal, než si začneš zoufat."

"Tetičko Milčo", řekl jsem, odvraceje se, "snadno se vám to řekne - ne byla jste nikdy zamilovaná."

Stín jí přeběhl přes jasný obličej, ale na mou narážku tetička nijak nereagovala.

"Nemyslím si, že by kterýkoliv devatenáctiletý chlapec měl být obětí pro ztrátu majetku nebo pro beznadějnou lásku," řekla po malé pauze. "Můj milý Bohouši! Má to být zkouška pro Vilminu věrnost a pro tvou vlastní trpělivost a píli. Spolehni se na to, že se všechno obrátí k dobrému."

"Ach", vzdychl jsem, "mluvíte velmi pěkně, tetičko Milčo, ale co mám dělat?"

"Já ti to povím. Jsi mladý, zdatný a byl jsi už dva roky v dobrém oboru. Bude to jen tvoje chyba, jestli to ve světě někam nedotáhneš. Každý člověk je do značné míry strůjcem svého vlastního štěstí. A tam kde je položena jako ~~dobry~~ základ, jako je tomu v tvém případě, dobrá výchova, tam je mnohem snazší se pozvednout nahoru. Můžeš se stát i bohatým mužem na základě vlastního úsilí! A opravdu největší štěstí je to, kterého člověk dobude vlastníma rukama!"

Z angličtiny překládá JaŠ

(Pokračování příště)

HOW I SPENT MY CHRISTMAS

(Homework)

Last year we had five days Christmas holiday.

SUNDAY WAS THE FIRST DAY. I visited my cousin at Drásov. I wanted to go from the statio at Čebín over the field but there was plenty of mud. I was in danger of being buried in mud between Čebín and Drásov! Luckily for me I had good boots.

At Drásov by my cousin Božena and her husband Jenda my nièce Helena from Prague with her horse Galán are staying. Z The horse is not a pony but "hucul". I could send our Christmas presents for my mother thr my niece Helena. She has already taken her examination at faculty of veterinary medicine in Brno. She was to leave for Prague. We went together by bus to Brno and she went on by express.

MONDAY WAS THE SECOND DAY OF CHRISTMAS HOLIDAY.

I ahcieved my great success. Withun two hours I brought home two beuatiful carps full of live, farther repaired TV set and last but not least - second hend book by Jan Karafiát "Glow-worms". It was for my cousin Božena. She needed it for a little girl orphan in her neighbourhood.

TUESDAY WAS THE THIRD DAY and heart of Chrístians. I fasted because I wanted to see the golden little pig. I fasted and wrote Christmas exercise. My Christmas duty is always to write a humoristic story and red it on Christmas Eve.

The story was the answer to the survey question: "WHAT DID YOU DO AND THINK WHEN YOU WERE TWENTY ? AHAT DO YOU ADVISE TO YOUNG PEOPLE WHO ARE TWENTY YERS OLD TODAY?"

In the afternoon I killed boith of two beutiful carps. Than we went to see an old lady, professor Komárková. She was a techer on classical gymnasium in Brno. She is eigty three years old. She made us an explanation about nature of the controversy between Whigs and Torys in British Parliament on 19th century.

At four o'clock we listened the Christmas Sermon in the House of Prayer on Pellico's street.

At Christmas Supper we ate rpisted carp. By the side of the Christmas tree we sang Christmas songs. (Carol songs).

Our oldest son Martin made a speech about Census of time of Caesar Augustus and about Birth of Jesus.

My wife Milena delivered a speech on hope.

We had to unwrap the presents. Than I read my survey answer. There arose a vivacious discussion about it.

Till middle night we played bridge. My wife Milena and me against our sons Martin and George. We won all games thist time.

WEDNESDAY WAS THE FOURTH DAY.

In the morning we visited the church and listened to the sermon. I the afternoon we took a walk.

THURSDAY WAS THE FIFTH AND LAST DAY OF CHRISTMAS HOLIDAY.

We had a call. My brother-in-law s/a came with his wife and with their three daughters. Hais name is Mirek a name of his wife is Olga. Their three daughters are my nieces. The oldest one studys in Brno. Her name is Hana. The other two are twin sisters. Olga studys mathematics in Prague and Marta works in Brno and studeys extrenally history of srts.

We had a talk than we looked his-torical photographs fourty yeras old.

This was the way I spent my Christmas last year.

YASH 4/3

Předběžná poznámka:

Ve sdružení už asi 3 měsíce soustavně probíráme SZ proroka Jeremjáše. Nečteme úplně všechno, ale vybrané klíčové texty. Několik programů jsem měl i já, takže pokud je najdu, budu Ti je opisovat do ACJ.

Jeremjáš 1,1-10

1 Slova Jeremjáše, syna Chilkijášova, z kněží v Anatotu v zemi Benjaminově. 2 K němu se stalo slovo Hospodinovo za dnů judského krále Jošijáše, syna Amonova, ve třináctém roce jeho království. 3 Stávalo se též za dnů judského krále Jojakima, syna Jošijášova, až do konce jedenáctého roku vlády judského krále Sidkijáše, syna Jošijášova, až do přestěhování Jeruzaléma v pátém měsíci toho roku. 4 Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: 5 "Dříve než jsem tě vytvořil v životě matky, znal jsem tě, dříve než jsi vyšel z lůna, posvětil jsem tě, dal jsem tě pronárodům za proroka." 6 Nato jsem odpovídal: "Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec." 7 Ale Hospodin mi řekl: "Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikáži, řekneš. 8 Neboj se jich, já budu s tebou a vyvolám tě, je výrok Hospodinův." 9 Hospodin vztáhl svou ruku a dotkl se mých úst. Pak mi Hospodin řekl: "Hle, vložil jsem ti do úst svá slova. 10 Hleď, tímto dnem tě ustanovuji nad pronárody a nad královstvími, abys rozvracel a podvracel, abys ničil a bořil, stavěl a sázel."

Nejprve stručně o době, v které byl Jeremjáš povolán za proroka. Bylo to za krále Jošijáše. Jošijáš vládl v letech 640-609 před Kristem. Využil úpadku Asýrie a rozšířil království na značnou část severního Izraele, který byl už téměř sto let asyrskou provincií. Kromě Asyřanů byli v blízkosti i Egypťané a Babylonané, jejichž moc rostla s úpadkem Asýrie. Jošijáš proslul reformou asi v roce 622, která pronikavě zasáhla do bohoslužebných řádů a zvyklostí lidu. Jeruzalémský chrám se stal jediným legitimním místem pro uctívání Hospodina a byl očištěn od všeho, co připomínalo pohanské vlivy. Jošijáš padl v bitvě u Megida v roce 609. Další dva jmenovaní králové byli jeho synové, ale o nich uslyšíme víc až později. Jeremjáš pocházel z kněží v Anatotu. Anatot byl vesnice asi 7 km severovýchodně od Jeruzaléma. Za své jméno vděčí bohyni Anatot - což byla bohyně války /staroizraelská/. Toto místo bylo přiděleno lévijským. Anatot byla benjaminská svatyně. Není jasné, zda zde kněží i konali službu, či zde pouze bydleli. Ale upozorňuje nás to na to, že Jeremjáš není Judejec, ale šel pochází z kmenů, jejichž pramáti je Ráchel, tedy z oblasti tradic bližších severnímu Izraeli. Proto má blízko k Ozeášovi, což je jediný prorok ze severního Izraele, jehož máme ve SZ.

Jeremjášovo jméno je výrazně jahvistické. Méně pravděpodobně znamená: "Hospodin vyvyšuje" pravděpodobněji "Hospodin opouští" nebo "Hospodin vydává nepříteli". Stejně tak jméno jeho otce - Chilkjáše, které znamená "můj podíl je Hospodin".

Nápadný je začátek textu - mluví se o slovech Jeremjáše a ne o slovu Hospodinově, jak většinou začínají jiné prorocké knihy. Je to zřejmě kvůli důrazu na slovech, jež byla Jeremjášovi svěřena. O slovu Hospodinově se mluví ve 2.verši. Existuje ovšem i jiná možnost překladu, která znamená, že začátek budeme číst "příběhy Jeremjášovy" - slovo, které se stalo k prorokovi a které prorok tlumočí, přináší, jímž odsuzuje i dává novou naději, je jeho posláním i údělem. Jak uvidíme dále, to, co se s Jeremjášem dělo, byl napínavý a dobrodružný ne méně než Mojžíš.

Dále čteme, že slovo Hospodinovo se stalo k Jeremjášovi ve třináctém roce království Jošijáše - t.j. že za proroka byl povolán asi v roce 627 a stávalo se i za vlády dalších králů - slávně "stalo se slovo Hospodinovo" musíme rozumět tak, že byl povolán

za proroka, je to terminus technicus. Tomu, že se stávalo znova, můžeme rozumět tak, že Boží slovo má dynamický charakter. Musí být znova zvěstováno. V jiné dějinné a politické situaci je jiné a nové. Slovo zasahuje do určité situace, žádá rozhodnutí, čeká odpověď.

Jeremjáš je povolán za proroka a brání se tomu. Říká, že neumí mluvit. Jsem přece chlapec - podle kralického překladu dokonce - jsem ještě dítě. Asi byl opravdu mladý - a tváří tvář takovému úkolu se jistě cítil ještě mnohem mladší. Jistě mu vytanuly před očima osudy jiných izraelských proroků, které nezřídka končily jejich násilnou smrtí. Hospodin ale odmítá jeho odmůvy - myslím, že to nebyly výmluvy - a pokračuje ve své povolávací řeči a ujišťuje ho svou přítomností a svým vysvobozením. Nakonec ho Hospodin ustanovuje a to velmi vysoko. Nad pronárodů a královstvími a proti nim. Možná vás překvapí kolik destruktivních sloves následuje, asi aby mu bylo dostatečně jasné, co má konat. Rozvracet a podvracet, bořit a ničit. To je však zaraženo a nahrazeno stavěním a sázením. Dokonce z perspektivy stavění a sázení je ono rozvracení a podvracení, boření a ničení nezbytným předpokladem. Ne však každé boření starého světa a budování nového je v Boží vůli. Ono se pak mnohdy ukáže, že ten nový svět není o nic novější než byl ten starý či dokonce naopak.

Amen.

22. 11. 1985 zemřel básník Oldřich Kryštofek a paní Kryštofková pozlala tatínkovi s díky za jeho kondolenční dopis jeho poslední verše:

E p i l o g

I.

Spíš? Nespíš? Spíš.

Pod vlásky se ti honí
včerejší den, zítřejší sen.
Obrázek na líc, na rub obrácen?

Spíš? Nespíš? Spíš.

Jak teď se brzy smráká
i u skály ...
Ale jsme toho zlobivého draka
dostali.

Ještě mu z nozder plane
zlý oheň!

A těch úskalí,
než ty naše holky, princky uplakané,
z náruče jsme mu vyrvali!

II.

Spíš? Nespíš? Spíš.

I v pohádkách se stmívá.
Potom je dobré spát.